

Reorganizacija stanovanjske samouprave

O reorganizaciji stanovanjskih skupnosti mesta Ljubljane razpravljamo že najmanj dve leti. Pri tem smo se takorekoč že dogovorili o racionalizaciji delegatskega sistema. Pripravljene so vsi potrebni samoupravni dokumenti vključno s samoupravnim sporazumom o ustanovitvi ene same stanovanjske skupnosti. Nismo pa še dosegli enotnih stališč glede nujne prilagoditve organizacije in vsebine dela delovne skupnosti SSS in specializiranih delovnih organizacij stanovanjskega gospodarstva.

Zdaj je v razpravi že drugi predlog, ki obravnava način opravljanja strokovnih opravil za delegatski sistem in skupščino SSS (delovna skupnost SSS), naloge Zavoda za izgradnjo Ljubljane na področju graditve, prenove in planiranja, naloge Stanovanjskega podjetja za področje gospodarjenja, naloge Stanovanjske komunalne banke v zvezi s financiranjem, kreditiranjem in varčevanjem, obravnava pa tudi nujnost racionalizacije delegatskega odločanja z večjim poudarkom na vsebini. Predlog sta v začetku aprila obravnavala svet za varstvo okolja, urejanje prostora in stanovanjske zadeve pri OK SZDL Center in nato še predsedstvo OK SZDL Center.

Potrebne so nujne spremembe

Razpravljalci so menili, da predlog prilagajanja strokovnih služb upošteva zgolj sedanje razmere in načrte stanovanjskega gospodarstva, ne predvideva pa nujnih sprememb, do katerih bo moralo priti tudi na tem področju zaradi zaostrene gospodarske situacije. Stanovanjska zidava je

postala po dosedanjih konceptih tako za občane kot za delovne organizacije nedosegljiva zaradi bliskovito naraščajočih cen. Ljubljanska kotlina je že skoraj povsem izkoristila možnosti razširjanja pozidave in doseljevanja novega prebivalstva. Starejši stanovanjski fond je zaradi neustreznega vzdrževanja in premajhne skrbi zanj že tako dotrajal, da pri številnih objektih postaja nadaljnje vzdrževanje vprašljivo.

Skoraj nespremenjeno je ostalo število podstandardnih stanovanj v mestu (1.500, od tega približno 800 v najožjem središču mesta); po neki študiji, izdelani pred leti, pa je v Ljubljani že približno 27.000 stanovanj nujno potrebnih temeljite revitalizacije. Če k temu prištejemo še staranje prebivalstva v središču mesta, ker so se mladi ljudje odseljevali v nove soseske, potem se ponuja sam po sebi sklep, da je v stanovanjskem gospodarstvu mesta nujno treba uprati povsem druga pota. Vendar – če tako čedalje glasneje razmišljamo delegati, so v strokovnih službah le redki posamezniki prišli do spoznanja, da je treba bistveno spremeniti utečena pota stanovanjskega gospodarstva.

Cenejša gradnja, neodložljiva popravila

Uveljaviti bomo morali nove, predvsem cenejše in hitreje načine gradnje – seveda ne na račun kvalitete. Zaostri moramo gradbeni nadzor. Pri projektiranju, novogradnjah, prav tako pa tudi pri prenovi in revitalizaciji moramo strogo upoštevati kasnejše racionalno vzdrževanje. Uveljaviti bo treba drugačne standarde za solidarnostna stanovanja in spremeniti pogoje za njihovo dodeljevanje. Prioritetna skupna naloga mora postati revitalizacija obstoječega stanovanjskega sklada, zlasti pa ožjega mestnega središča, kar bo ponudilo številne možnosti za povečanje števila stanovanj s prezidavami, nadzidavami, preurejanjem podstreh pa tudi za ponovno usposabljanje stanovanj, ki jih že dolga leta uporabljajo za pisarne. Prav tako ne moremo v nedogled odlagati sanacije številnih objektov zgrajenih po vojni bodisi iz neustreznih materialov, bodisi po neustreznih projektih, ali pa tudi z dokajšnjo malomarnostjo posameznih izvajalcev. Stanovalci teh objektov niso krivi, če so posamezni elementi dotrajali mnogo prej kot je bilo deklarirano. Niso krivi, če se objekti posedajo, če zamakajo strehe, če v kleti vdira voda zaradi neustreznega izpeljane kanalizacije, če odpadajo fasadne plošče itd.

Na povsem novo podlago bo treba postaviti tudi vzdrževanje stanovanjskega fonda, ki je v strokovnem in materialnem pogledu daleč za potrebami in zahtevami današnjega časa. Hkrati pa bo treba povsem spremeniti naš odnos do hišne samouprave. V okviru ene same stanovanjske skupnosti in ob racionaliziranem delegatskem odločanju, moramo skupnosti stanovalcev in hišni sveti dobiti bistveno več možnosti za skrbno upravljanje in s tem tudi več sredstev za sprotno vzdrževanje.

Delegati zahtevajo – stroka se ne zgane

Kje smo že slišali takšne in še številne druge ideje? Nikjer drugje kot v delegatskih klopek stanovanjskih skupnosti, pred leti pa tudi v zborih krajevnih skupnosti občinskih skupščin. Vse doslej pa delegati niso uspeli s svojimi zahtevami. Vsi odločujoči organi v mestu, vključno s strokovnimi službami so bili usmerjeni predvsem v odpiranje novih sosesk in nezadržno širjenje mesta. Sedanje zaostrene razmere pa zahtevajo bistveno drugačne prototipe tudi v stanovanjskem gospodarstvu. Racionalizacija delegatskega sistema in prilagoditev strokovnih služb ne smeta biti sama sebi namen, temveč morata vzpodbujati tudi novo kvaliteto in iskanje poti za obvladovanje sedanjih razmer.

Prostor v časopisu ne dovoljuje, da bi podrobneje navajali vse pobude in zahteve o katerih je bilo govora ob obravnavi navedenih predlogov. Predsedstvo OK SZDL Center pa je sklenilo, da je

sedanji predlog prilagajanja strokovnih služb v stanovanjskem gospodarstvu lahko samo začasen. Vendar je treba takoj natančneje opredeliti pristojnosti in odgovornosti med delovno skupnostjo SSS in strokovnimi organizacijami. Sedanja nedorečenost namreč ustvarja nepotrebne zaplete.

Delovna skupnost mora predvsem vzpodbujati delovanje delegatskega sistema in skrbeti za izvajanje sklepov skupščine ter njenih odborov. Specializirane strokovne organizacije pa se morajo

čimprej usposobiti za preusmerjanje ciljev ljubljanskega stanovanjskega gospodarstva. Posebej je bilo tudi govora o pripravi na bodoče volitve delegatov v tem smislu, naj bo baza zanje svet krajevnih skupnosti ali svet stanovalcev, v združenem delu pa delavski svet, enako kot je to že sedaj praksa pri določanju delegatov za ZIS materialne proizvodnje. Razmišljanja o tem pa bo treba uskladiti že letos, da bodo pravočasno sprejeti tudi ustrezni predpisi.

VIKA ŠAUTA

OBISK V DELOVNI ORGANIZACIJI

Tehnika brez ljudi ne pomeni nič

Železnica pri nas že dolgo ni več javni prevoznik številka ena, saj se je večina »potujočega občinstva« preselila na cesto. Toda še vedno je mnogo tistih, ki se najraje odločijo za prevoz z vlakom, kajti največ jim pomenita udobje in varnost. In prav varnost je prva »božja zapoved« pri izvajanju železniškega prometa.

Na železnici se skrb za varnost prometa posebej odraža tudi v njeni organizaciji. Za to so ustanovljene posebne temeljne organizacije združenega dela, ki skrbijo za delovanje signalnovarnostnih in telekomunikacijskih naprav. In ena teh temeljnih organizacij, tozda za signalnovarnostne in telekomunikacijske naprave Ljubljana: svoj sedež ima v naši občini.

Ljubljanska temeljna organizacija šteje nekaj manj kot 300 ljudi, ki delujejo na območju progovnih odsekov: Jesenice–Ljubljana–Dobova, Ljubljana–Metlika, Grosuplje–Kočevje, Trebnje na Dolenjskem–Sevnica in Ljubljana–Kamnik. K signalnovarnostnim napravam spadajo vse naprave za zavarovanje postaj, avtomatski progovni blok, avtostop naprave, naprave na ranžirnih postajah.

S področja telekomunikacij se ukvarjajo z vzdrževanjem telekomandnih naprav za daljinsko vodenje prometa (s temi napravami je opremljena proga Ljubljana–Jesenice), vzdržujejo in popravljajo vse telefonske naprave, imajo pa tudi specialne ekipe za vzdrževanje železniških avtomatskih telefonskih central, telegrafskih naprav, informacijskega sistema za usmerjanje potnikov, ozvočenja, kabelskih napeljav, radijskih in radiodispečerskih naprav. V njihov delokrog sodi v zadnjem času tudi vzdrževanje računalniškega omrežja železniškega informacijskega sistema za upravljanje tovarnega prometa.

Predstaviti razmere, v katerih gospodari omenjeni tozda, pomeni govoriti o gospodarskih razmerah slovenskih železnic nasploh. Te pa so zelo kritične, saj denarja pogosto ne primanjkuje le za razvojne naložbe, marveč celo za vzdrževanje obstoječih objektov in naprav, vozni sredstev in opreme.

Po besedah direktorja tozda Andreja Pogačnika jih čedalje bolj pesti vse slabša oskrbljenost z nadomestnimi deli, z opremo in delovnimi pripomočki. Dobave kasnjajo, cene, ki jih morajo plačevati kot potrošniki specifičnega blaga – dobiti ga je mogoče samo na industrijskem trgu –, pa vrtoglavo rastejo.

Ta čas vsej naši industriji bolj trda prede in zato je razumljivo, da si le-ta išče boljše delo in boljše kupce. V tej gospodarski igri se industrija vse bolj otepa naročil naših železnic, ki so slejkoprej maloserijski naročniki, deloma zaradi razmeroma omejene tehnične baze, deloma pa zaradi svoje plačilne nemožnosti.

Poleg tega naša industrija tudi ni osvojila celotne proizvodnje omenjenega materiala, zato so še močno vezani na uvoz. Kljub velikemu posluhu širšega železniškega kolektiva za uvozne potrebe signalnovarnostne in telekomunikacijske dejavnosti, ostaja problem vedno prešibka devizna mošnja in zunanjetrgovinski predpisi. Zgovorna je ugotovitev direktorja, ki pravi, da danes še vedno kolikor toliko nemoteno delajo predvsem na račun materialnih zalog, ki so si jih ustvarili v preteklih letih.

V tozdu so prisiljeni kar najbolj smotrno gospodariti s temi sredstvi. Pri premagovanju težav dostikrat ne gre brez iznajdljivosti, zato ni naključje, da je inovacijska dejavnost tu precej živahna. Samo lani so zaradi nje prihranili okrog 50 milijonov dinarjev.

Težaven gospodarski položaj železnic kot celote, razmeroma nizki osebni dohodki, težke delovne razmere ter velika odgovornost za varnost prometa (zlasti po divjaški nesreči leta 1984 je vprašanje varnosti in na njo vezane odgovornosti dobilo dosti večjo sankcijsko težo) so vzrok, da težko dobivajo delavce. V tem pogledu so v zelo neugodnem položaju, kajti razvoj tehnike – ki mu kljub gmotnim težavam v grobem le sledijo – zahteva vse bolj usposobljene ljudi.

Tega problema očitno ne bo mogoče kmalu premagati kljub dejstvu, da gospodarska kriza zmanjšuje ponudbo delovnih mest in s tem povečuje povpraševanje po zaposlovanju. Prava rešitev je nedvomno v generalnem izboljšanju gospodarskega položaja železnic v celoti.

JANEZ KUKOVICA

Priznanja CZ

Na podlagi 29. člena odloka o organizaciji in delovanju civilne zaščite v občini Ljubljana Center (Ur. list SRS, št. 7/87), objavlja sekretariat za ljudsko obrambo

razpis PODELITEV PRIZNANJ CIVILNE ZAŠČITE

Piznanja civilne zaščite so namenjena delovnim ljudem in občanom, pripadnikom civilne zaščite, enotam in organom civilne zaščite, samoupravnim organizacijam združenega dela, državnim organom, organom družbenih organizacij in društev, organom družbenopolitičnih organizacij, skupnosti in drugim, ki so zaslužni za razvoj civilne zaščite in za krepitev obrambnih sposobnosti samoupravne socialistične skupnosti.

Izvršni svet občine in občinski štab za civilno zaščito podeljujejo zlato značko, občinski štab značko civilne zaščite, štabi za civilno zaščito pisno priznanje civilne zaščite.

1. Predloge za podelitev **zlate značke** civilne zaščite in **značke** civilne zaščite, podkrepjene z ustreznimi podatki in mnenji organov DPO naslovite **do 20. maja 1988** na naslov sekretariata za ljudsko obrambo (Občina Ljubljana Center, Sekretariat za ljudsko obrambo, Adamič-Lundrovo nabrežje 2, Ljubljana).

2. Predloge za podelitev **pisnih priznanj civilne zaščite** naslovite **do 20. maja 1988** na ustrezen naslov štabov za civilno zaščito OZD in KS oziroma poveljnikov samostojnih splošnih enot civilne zaščite in poveljnikov občinskih enot civilne zaščite.

(Nadaljevanje s 5. strani)

pretvarjajo v splošne zборе, pri zborih združenega dela pa se opaža vse bolj nizka udeležba, ki se čisto spreminja v nesklepčnost, kar povzroča zavlačevanje postopkov in s tem tudi hromitev uspešnega dela. Glede na to, da predstavlja občina komunno, bi en skupni, paritetno sestavljen zbor, na katerem bi lahko delegati v neposrednem stiku konfrontirali svoja stališča, pomenil ne le zmanjšanje stroškov sklica skupščine, ampak tudi vsebinsko polnejšo obliko odločanja.

Z gornjim je povezano tudi vprašanje potrebnosti zbora združenega dela v zvezni skupščini. Na nobeni javni razpravi zamisel o tako oblikovanem zboru, ki bi odločal po večinskem načelu, ni dobilo podpore. Močno vprašljiva je tudi zamisel vključevanja konference samoupravljalcev v delo Skupščine SFRJ.

Zamisel v javni razpravi ni dobila podpore, ker je ocenjena kot poskus institucionaliziranja družbenih oblik organiziranja v državne organe. Vse bolj glasne zahteve iz posameznih republik in pokrajin po odpravi konsenza v delu zvezne skupščine, so bile v javni razpravi ocenjene kot poskus unitarizma, ki naj odpravi avnojsko zasnovo federacije.

Posredne ali neposredne volitve

V javni razpravi je bila obravnavana tudi potreba sprememb volilnega sistema. Nakazana je potreba po uveljavitvi neposrednih volitev. Pri volitvah v občinske skupščine ni nobenih razlogov za spreminjanje dosedanjega načina volitev delegatov. Tega je praksa potrdila. Vprašanje pa nastane pri volitvah delegatov v republiško in zvezno skupščino.

Prevladajoče je mnenje, da bi morali delegati za te skupščine voliti neposredno po za to prilagojenih okoliših. To sicer pomeni vračanje na stalni mandat, vendar bi morali v ustavi določiti, da odgovarjajo tako izvoljeni delegati za svoje delo poleg volilcem tudi ustreznim skupščinam (zvezni delegati republiškim, republiški občinskim). S tem bi se zaostрила odgovornost teh delegatov tako v odnosu do družbenopolitičnih skupnosti iz katerih izhajajo kot tudi neposredno volilcem.

Izvršni svet

V javni razpravi so občani razpravljali tudi o odgovornosti in položaju izvršnih svetov, predvsem republiških in zveznega. Njihov položaj je vprašljiv. Po ustavi so politično-izvršilni organi skupščin, obnašajo pa se (in javnost to od njih tudi zahteva) kot vlade. Tako smo čisto priče ne-

produktivnega ravnanja, ko izvršni svet izsiljuje od skupščine sprejem določenih predpisov, delegati jih večinoma, čeprav čisto z odpori, sprejemajo, nato pa postavljajo vprašanje odgovornosti izvršnega sveta, katero pa ta ponovno vrača v skupščino. To je videti kot začarani krog, ki ga bo potrebno presekati. Praksa kaže na potrebo ponovne uvedbe vlade, sestavljene iz strokovnjakov, ki so jim dana potrebna pooblastila, da v okviru zakonov in ustave s polno odgovornostjo opravljajo svojo funkcijo. Ta sestoji iz odgovornosti za izvajanje v skupščini sprejete politike in zakonov ter v izdajanju podzakonskih aktov za izvajanje zakonov. V tem primeru imamo torej opravka z najvišjim upravnim organom, ki je za svoje delo neposredno odgovoren skupščini in katerega lahko v primeru kolizij vedno odkliče.